

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.11(157).30
УДК:796.093:796.88-055.1(477)

Товстоног О.Ф.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
Розторгуй М.С.,
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
Чеховська Л.Я.,
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
Попович О.І.,
кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, доцент
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
Казмірук А.В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
Горлова Л.М.
старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Бенцак Л. І.
старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ КОМАНДНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВАЖКОАТЛЕТІВ-ЧОЛОВІКІВ УКРАЇНИ У 2021 РОЦІ

Контроль розвитку важкої атлетики України потребує обліку результативності індивідуальних та командних показників змагальної діяльності на національних та міжнародних змаганнях важкоатлетів різних вікових груп. Дослідження фахівців вказують на фрагментарний розгляд результативності змагальної діяльності важкоатлетів різних областей України та Національної збірної команди України. Мета – визначення результативності командних та індивідуальних показників змагальної діяльності важкоатлетів усіх вікових груп різних областей України та Національної збірної команди України на національних та міжнародних стартах 2021 року. Для розв'язання поставленої мети нами були використані наступні методи дослідження: аналогія, аналіз, синтез, індукція, аналіз документальних матеріалів, методи математичної статистики. У результаті дослідження виявлено: кількісні дані учасників важкоатлетів різних вікових груп та команд областей України у національних змаганнях у 2021 році; командна першість важкоатлетів різних вікових груп різних областей України за результатами участі у національних змаганнях 2021 року; кількісні дані участі важкоатлетів України різних вікових груп у міжнародних змаганнях у 2021 році; особистий та командний медальний залік важкоатлетів України різних вікових груп за результатами участі у міжнародних змаганнях у 2021 році.

Ключові слова: важкоатлет, вікова група, змагання, команда, область, спортивний результат.

Oleksandr Tovstonoh, Mariia Roztorhui, Liubov Chekhovska, Olaksandr Popovych, Andriy Kazmiruk, Larysa Gorlova, Liubov Bentsak. Effectiveness of team and individual indicators of competitive activity of ukrainian men-weightlifters in 2021. Monitoring the development of weightlifting in Ukraine requires taking into account the effectiveness of individual and team performance indicators in national and international competitions for weightlifters of different ages. Research by experts indicates a fragmentary consideration of the effectiveness of competitive activities of weightlifters in different regions of Ukraine and the National Team of Ukraine. The goal is to determine the effectiveness of team and individual indicators of competitive activity of weightlifters of all ages in different regions of Ukraine and the National Team of Ukraine at the national and international starts in 2021. To solve this goal, we used the following research methods: analogy, analysis, synthesis, induction, analysis of documentary materials, methods of mathematical statistics. As a result of the research the following were revealed: quantitative data of participants of weightlifters of different age groups and teams of regions of Ukraine in national competitions in 2021; team championship of weightlifters of different age groups of different regions of Ukraine based on the results of participation in national competitions in 2021; quantitative data on the participation of Ukrainian weightlifters of different age groups in international competitions in 2021; personal and team medal count of weightlifters of Ukraine of different age groups according to the results of participation in international competitions in 2021.

Keywords: men-weightlifter, age group, competitions, team, region, sports result.

Постановка проблеми. Важка атлетика, як олімпійський вид спорту з кожним роком набуває популярності в Україні та у світі. Активний розвиток, як окремого виду спорту, потребує всебічного аналізу результативності різних показників змагальної діяльності важкоатлетів різних вікових груп [5, 11].

Контроль розвитку важкої атлетики України потребує обліку результативності індивідуальних та командних

показників змагальної діяльності важкоатлетів різних вікових груп, на що вказує впровадження Міністерством молоді та спорту України з 2021 року нової системи нарахування очок, відповідно до Положення про рейтинг з олімпійських та неолімпійських видів спорту [2].

Тому, актуальним стає завдання визначення результативності індивідуальних та командних показників важкоатлетів різних вікових груп на національних та міжнародних змаганнях протягом 2021 року.

Аналіз літературних джерел. Аналіз науково-методичної літератури вказує на фрагментарний розгляд фахівцями результативності змагальної діяльності важкоатлетів різних областей України та Національної збірної команди України [1, 6]. Зокрема, дослідження стосувалися результативності змагальної діяльності провідних важкоатлетів України на міжнародних чемпіонатах [3]. Суттєва увага приділялася аналізу результативності найсильніших важкоатлетів України на різних Іграх Олімпіад [4, 7, 8]. Також фахівцями аналізувалися різні компоненти змагальної діяльності на міжнародних змаганнях провідних важкоатлетів різних країн світу [14]. Результативність індивідуальних показників важкоатлетів окремих товариств та відомств на національних та міжнародних змаганнях протягом 2021 року аналізувалися галузевими фахівцями.

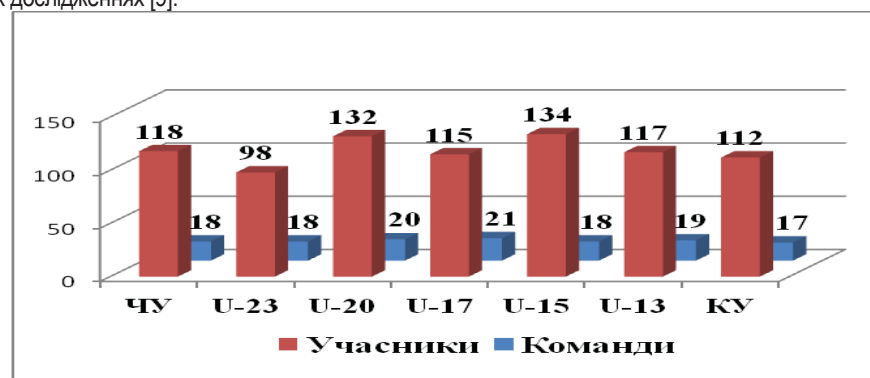
Метою даного наукового дослідження є визначення результативності командних та індивідуальних показників змагальної діяльності важкоатлетів усіх вікових груп різних областей України та Національної збірної команди України на національних та міжнародних стартах 2021 року. Для розв'язання поставленої мети нами були використані наступні **методи дослідження**: аналогія, аналіз, синтез, індукція, аналіз документальних матеріалів, методи математичної статистики. За допомогою зазначених методів дослідження були вирішені завдання: були проаналізовані результати 826 виступів важкоатлетів – учасників чемпіонатів України (серед чоловіків, молоді, юніорів, юнаків 17 р., юнаків 15 р. та юнаків 13 р.), 38 виступів учасників чемпіонатів Європи (серед чоловіків, молоді, юніорів, юнаків 17 р. та юнаків 15 р.), 13 виступів учасників чемпіонатів світу (серед чоловіків, юніорів та юнаків 17 р.). Також у дослідженні брали участь 21 збірних команди чоловіків-важкоатлеток різних областей України усіх вікових груп.

Нами були проаналізовані результати 7 національних змагань з важкої атлетики серед чоловіків та юнаків протягом 2021 року: чемпіонат України серед чоловіків (ЧУ), чемпіонат України серед молоді до 23 років (ЧУ U-23), чемпіонат України серед юніорів (ЧУ U-20), чемпіонат України серед юнаків до 17 років (ЧУ U-17), чемпіонат України серед юнаків до 15 років (ЧУ U-15), чемпіонат України серед юнаків до 13 років (ЧУ U-13), Кубок України (КУ) [10].

Також нами були проаналізовані результати 8 міжнародних змагань з важкої атлетики серед чоловіків протягом 2021 року: чемпіонат світу серед чоловіків (ЧС), чемпіонат світу серед юніорів (ЧС U-20), чемпіонат світу серед юнаків до 17 років (ЧС U-17), чемпіонат Європи серед чоловіків (ЧЄ), чемпіонат Європи серед молоді (ЧЄ U-23), чемпіонат Європи серед юніорів (ЧЄ U-20), чемпіонат Європи серед юнаків до 17 років (ЧЄ U-17), чемпіонат Європи серед юнаків до 15 років (ЧЄ U-15) [12, 13].

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами аналізу протоколів національних змагань найбільша кількість учасників (134 та 132 спортсмени) взяли участь у Чемпіонаті України серед юніорів (ЧУ U-20) та серед юнаків до 15 років (ЧУ U-15), що відбувався у Чернігові та Славутичі. Статистично однакову кількість учасників зібрали змагання Чемпіонату України серед чоловіків (118 спортсменів), Чемпіонату України серед юнаків до 13 років (ЧУ U-13) (117 спортсменів), Чемпіонату України серед юнаків до 17 років (ЧУ U-17) (115 спортсменів). Кубок України у Чернігові зібрав 112 спортсменів. Найменша кількість учасників серед чоловіків була представлена на Чемпіонаті України серед молоді (ЧУ U-23) (98 спортсменів) (Малюнок 1).

Хоча, щорічні змагання серед молоді до 23 років є багато чисельними, цього року, на нашу думку, мала кількість учасників була зумовлена тим, що змагання проводилися у місті Бахмут. Уперше з 2014 року захід проводився так близько до зони військових дій. Цікаво, що така сама тенденція щодо кількості учасників у 2021 році спостерігалася і серед жінок, що представлено у наших дослідженнях [9].



Малюнок 1. Кількісні дані учасників та команд областей на національних змаганнях 2021 року

Примітки: *-U-23,U-20,U-17,U-15,U-13 – чемпіонати серед відповідних вікових груп

Щодо кількості команд-учасників, то протягом 2021 року кількість команд-учасниць національних змагань коливалася у межах 17-20. Середнє значення становило $18,7 \pm 1,38$ команд. Найменша кількість 17 команд спостерігалася на Кубку України (КУ), що відбувався у Луцьку. Найвищий показник щодо кількості команд-учасниць був на Чемпіонаті України серед юнаків (ЧУ U-17), при тому, що показники щодо кількості учасників цих змагань були на низькому рівні (Малюнок 1).

Варто зазначити про стабільність участі команд-чоловіків на усіх національних змаганнях у 2021 році. Така ж тенденція спостерігалася і серед команд-жінок, про що ми зазначали в наших дослідженнях раніше [9].

Нами також визначено найсильніші області України серед важкоатлетів, що брали участь на національних змаганнях у командній боротьбі 2021 року (Таблиця 1).

Варто зазначити, що найбільше командних нагород серед різних вікових груп здобули важкоатлети Донецької та Львівської областей (по 5 призових командних місць). Важкоатлети Донецької області 3 рази вигравали командну боротьбу (ЧУ серед молоді U-23, ЧУ серед юнаків U-15 та Кубку України) та 2 рази виборювали командні бронзи (ЧУ серед юніорів U-20, ЧУ серед юнаків U-17). Важкоатлети Львівської області двічі ставали переможцями національних змагань (ЧУ серед юніорів U-20, ЧУ серед юнаків U-13), двічі ставали віце-чемпіонами (ЧУ серед молоді серед чоловіків, ЧУ серед молоді U-23), а також вибороли бронзу Кубку України 2021 року. За сумою набраних очок за рік, беззаперечними переможцями стали важкоатлети Львівської області (6352,5 оч.) (Таблиця 1).

Таблиця 1

Командна першість важкоатлетів різних областей України за результатами участі на національних змаганнях 2021 року

Змагання	ОБЛАСТЬ /ОЧКИ		
	1 місце	2 місце	3 місце
Чемпіонат України	Харківська обл. / 2855	Львівська обл. / 2430	м. Київ / 2247,5
Чемпіонат України серед молоді (U-23*)	Донецька обл. / 1503,5	Львівська обл. / 1199,5	м. Київ / 1190
Чемпіонат України серед юніорів (U-20)	Львівська обл. / 1164	Хмельницька обл. / 1080	Донецька обл. / 937
Чемпіонат України серед юнаків (U-17)	Луганська обл. / 850,5	Хмельницька обл. / 732	Донецька обл. / 728,5
Чемпіонат України серед юнаків (U-15)	Донецька обл. / 984,5	Луганська обл. / 635	Волинська обл. / 519,5
Чемпіонат України серед юнаків (U-13)	Львівська обл. / 615,5	Закарпатська обл. / 451,5	Дніпроп-ка обл. / 427,5
Кубок України	Донецька обл. / 1272	Харківська обл. / 1115	Львівська обл. / 943,5

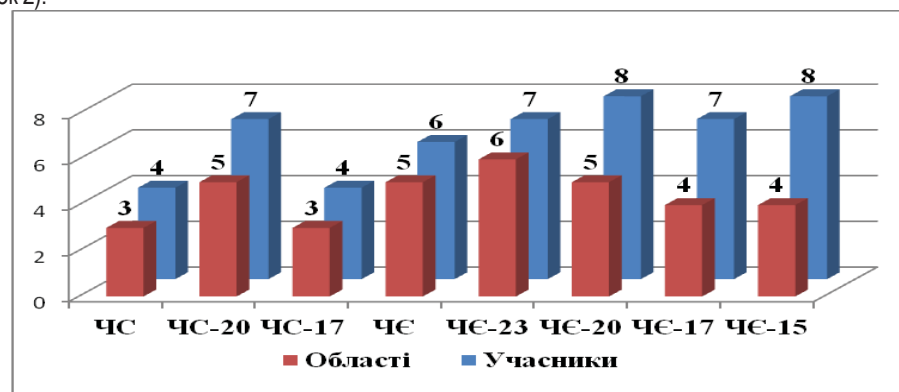
Примітки: *-U-23, U-20, U-17, U-15, U-13 – чемпіонати серед відповідних вікових груп.

По дві командні нагороди вибороли важкоатлети Харківської, Луганської, Хмельницької областей та команда м. Києва. Зокрема спортсмени Харківської області виграли Чемпіонат України серед чоловіків та стали другими на Кубку України. Хмельничани двічі ставали віце-чемпіонами (ЧУ серед юніорів U-20 та ЧУ серед юнаків U-17). А важкоатлети Луганської області ставали чемпіонами командної боротьби ЧУ серед юнаків U-17 та віце-чемпіонами ЧУ серед юнаків U-15. Кияни двічі у 2021 році здобули командні бронзи на ЧУ серед чоловіків та ЧУ серед молоді U-23 (Таблиця 1).

По одному призовому місцю серед команд областей у 2021 році вибороли спортсмени Закарпатської, Волинської та Дніпропетровської областей. Закарпатці вибороли срібло ЧУ серед юнаків U-13. Важкоатлети Волині та Дніпропетровщини стали бронзовими призерами командних змагань ЧУ серед юнаків U-15 та ЧУ серед юнаків U-13 відповідно (Таблиця 1).

Отже, з усіх областей України тільки 9 ставали призерами та переможцями командних змагань, що вказує на масовий розвиток саме у цих регіонах.

Нами також встановлено кількість представників України, які брали участь у міжнародних чемпіонатах серед усіх вікових груп (Малюнок 2).



Малюнок 2. Кількісні дані складу Національної збірної команди України у міжнародних змаганнях 2021 року

Примітки: *-U-23,U-20,U-17,U-15,U-13 – чемпіонати серед відповідних вікових груп;

** - спортсменів областей, що входять до складу Збірної команди України.

Найбільша кількість учасників від України була на об'єднаних змаганнях Чемпіонату Європи серед юніорів 20 років (ЧЄ U-20) – 8 спортсменів, з яких по 2 спортсмени з міста Києва, Харківської та Донецької областей та по 1 спортсмена з Львівської і Чернігівської областей, а також на змаганнях Чемпіонату Європи серед молоді (ЧЄ U-23) – 7 спортсменів у Рованіємі (Фінляндія), з яких 2 важкоатлети з Харківської та по 1 з Дніпропетровської, Рівненської, Запорізької та Донецької областей і міста Києва. Загальна кількість учасників становила 15 важкоатлетів (Малюнок 2).

Вісім учасників змагалися у складі збірної команди України на об'єднаних змаганнях Чемпіонату Європи у Польщі серед юнаків U-15 (з яких 3 важкоатлети з Донецької області, по 2 за Закарпаття та Волині і 1 з Київської області) та 7 учасників Чемпіонату Європи серед юнаків U-17 (з яких 3 спортсмени з Луганської області, 2 з Хмельницької та по 1 з Запорізької та Рівненської областей) (Малюнок 2).

Кількість чоловіків, що представляли Україну на Чемпіонаті Європи серед чоловіків (ЧЄ) становило 6 спортсменів. Це були 2 спортсмени з Харківської області та по 1 спортсмену з Хмельницької, Запорізької, Вінницької та міста Києва (Малюнок 2).

На Чемпіонаті світу серед юніорів (ЧС U-20) Україну представляли 7 учасників. Це по 2 важкоатлети з Донецької та Харківської областей і по 1 спортсмену з Львівської, Хмельницької областей та міста Києва (Малюнок 2).

Щодо участі наших важкоатлетів на Чемпіонаті Світу серед чоловіків (ЧС) від України взяли участь 4 представника (2 спортсменки з Запорізької області, по 1 з Вінницької та Рівненської областей) (Малюнок 2).

На Чемпіонаті Світу серед юнаків (ЧС U-17) від України взяли участь 4 представника (2 спортсмени з Луганської області та по 1 спортсмену з Рівненської і Хмельницької областей) (Малюнок 2).

Нами також проаналізовано особистий медальний залік важкоатлетів збірної команди України.

Успішним виявився Чемпіонат світу серед юніорів (ЧС U-20) в Узбекистані. Українські богатири здобули 3 золоті, 3 срібні та 2 бронзові нагороди. Золото у ривку та новий юніорський рекорд світу та 2 срібла у поштовху і сумі у представника Львівщини Гоzi Богдана, також золото у ривку та бронза в сумі у представника Харківської області Ніколаєнка Олега та золото у поштовху та бронза в сумі у важкоатлета Донецької області Москаленка Іллі. Також срібну нагороду у поштовху виборів ще один важкоатлет Харківської області Москвін Максим (Таблиця 2).

Таблиця 2.

Особистий медальний залік важкоатлетів Національної збірної команди України за результатами участі у міжнародних змаганнях протягом 2021 року

	Олімпійські ігри	Чемпіонат світу	Чемпіонат світу серед юніорів (U-20)*	Чемпіонат світу серед юнаків (U-17)	Чемпіонат Європи	Чемпіонат Європи серед молоді (U-23)	Чемпіонат Європи серед юніорів (U-20)	Чемпіонат Європи серед юнаків (U-17)	Чемпіонат Європи серед юнаків (U-15)
Золоті	-	-	3	-	2	2	4	2	-
Срібні	-	-	3	-	-	4	3	1	2
Бронзові	-	-	2	3	2	4	5	4	-

Примітки: * - та 1 рекорд Європи і 1 рекорд світу серед юніорів Богдана Гоzi.

Загалом, команда чоловіків на Чемпіонаті світу серед юніорів за медальним заліком здобули 3 місце, а за очками на 4 позиції (Таблиця 3).

Таблиця 3

Командний залік важкоатлетів Національної збірної команди України за результатами участі у міжнародних змаганнях протягом 2021 року

	Чемпіонат світу	Чемпіонат світу серед юніорів (U-20)	Чемпіонат світу серед юнаків (U-17)	Чемпіонат Європи	Чемпіонат Європи серед молоді (U-23)	Чемпіонат Європи серед юніорів (U-20)	Чемпіонат Європи серед юнаків (U-17)	Чемпіонат Європи серед юнаків (U-15)
Командне місце (по очках)	28	4	9	9	2	2	5	4
Командне місце (по медалях)	30	3	16	6	4	3	6	9

На Чемпіонаті світу серед юнаків (ЧС U-17) українські важкоатлети здобули 3 бронзові нагороди. Бронзові нагороди у ривку та сумі виборов Колесник Сергій з Хмельницької області. Також бронзова нагорода у поштовху у Леванзова Марка з Луганської області (ЧС U-17) (Таблиця 2).

Найрезультативнішим за кількістю нагород для українських важкоатлетів став Чемпіонат Європи серед юніорів (ЧЄ U-20), що проходив у Рованіємі (Фінляндія). В особистому заліку українські важкоатлети вибороли 12 медалей (4 золотих, 3 срібні та 5 бронзових) (Таблиця 2).

Найбільше золотих нагород здобув представник Львівської області Гоца Богдан. У ривку, поштовху та сумі у нього золоті нагороди, а також нові рекорди світу та Європи серед юніорів у ривку на 190 кг. Також золоту медаль у поштовху виборов Москвін Максим з Харківської області. Срібло у ривку та у сумі та бронзу у поштовху виборов важкоатлет з Донецької області Бурбала Євген. Ще один представник Донеччини Москаленко Ілля став другим у поштовху та третім у сумі. Також третім у ривку та третім у поштовху став Домбровський Максим з Києва (Таблиця 2).

Команда юніорів на Чемпіонаті Європи за медальним заліком здобули 3 місце, а за очками на 2 позиції (Таблиця 3).

Також успішним став Чемпіонат Європи серед молоді (ЧЄ U-23), що також паралельно проходив у Рованіємі з Чемпіонатом Європи серед юніорів (Фінляндія). Вдало виступив представник Харківської області Заліпський Павло. Він виборов золото у ривку, срібло у поштовху та срібло у сумі. Також 1 місце у поштовху та срібло у сумі виборов Хандусь Олексій з Києва. Запорізький важкоатлет Ганзенко Олег виборов три бронзові нагороди у ривку, поштовху і сумі. Також в активі українських важкоатлетів срібло у ривку та бронза у сумі Смочка Віталія з Рівненщини (Таблиця 2).

Молодіжна команда на Чемпіонаті Європи за очками здобули 2 місце, а за медальним заліком на 4 позиції (Таблиця 3).

На Чемпіонаті Європи серед чоловіків (ЧЄ) у Москві тріумфував Чумак Дмитро з Хмельницької області, виборовши золоті нагороди у поштовху та у сумі, перемігши титулованих суперників. А Запорізький важкоатлет Вороновський Дмитро виборов бронзу у поштовху та у сумі двоборства (Таблиця 2).

Варто зазначити меншу кількість медалей серед важкоатлетів на чемпіонатах Європи серед юнаків 15 та 17 років (ЧЄ U-15, U-17), що відбувалися у Цехануві (Польща). Серед 15 річних, на Чемпіонаті Європи 2 срібні нагороди виборов тільки важкоатлет з Луганської області Голованов Владислав у поштовху та сумі (Таблиця 2).

Однак, варто зазначити, що усі вісім представників України серед юнаків до 15 років потрапили до вісімки найсильніших у своїх вагових категоріях. Тому, за очками, команда України фінішувала на 4 позиції, зупинившись за крок до командних нагород (Таблиця 3).

Серед представників 17-річних юнаків чемпіоном Європи став Колесник Сергій з Хмельницької області. Також в активі спортсмена золото у ривку та срібло у поштовху. Бронзові нагороди у поштовху та у сумі виборов Леванзов Марк з Луганської області. Ще одну бронзову медаль у ривку виграв також представник Луганської області Замлинський Ілля. А бронзову медаль у поштовху виграв Демчишин Максим з Рівненської області.

Юнацька команда України серед 17-річних на Чемпіонаті Європи за очками здобули 5 місце, а за медальним заліком на 6 позиції (Таблиця 3).

Загалом, аналіз виступів українських важкоатлетів на міжнародній арені вказує на високі показники на Чемпіонатах Європи серед юніорів, серед молоді, а також на Чемпіонаті світу серед юніорів. Та на помірні результати на Чемпіонатах Європи серед юнаків 15 років та 17 років та на дорослих змаганнях. Варто зазначити, що серед чоловіків на дорослому Чемпіонаті світу у 2021 році не було здобуто жодної нагороди. Крім того, жоден важкоатлет, у силу різних причин, не виконав вимог для участі у Олімпійських іграх в Токіо-2022 (Таблиця 2).

Висновки

1. За допомогою аналізу протоколів чемпіонатів України, Кубку України, а також протоколів офіційних міжнародних змагань було визначено кількісні та якісні показники змагальної діяльності важкоатлетів України у 2021 році.

Визначено кількісні дані учасників та областей національних змагань у 2021 році. Найвища кількість учасників була на Чемпіонаті України серед юнаків до 15 років (ЧУ U-15), що проходив у місті Славутич та Чемпіонаті України серед юніорів (ЧУ U-20), що проходив у місті Чернівці.

2. Аналіз протоколів усіх національних змагань показав результативність командної боротьби у 2021 році. Найбільше командних нагород серед різних вікових груп здобули важкоатлети Львівської та Донецької областей. Зокрема, команди Львівських важкоатлетів ставала переможцями національних змагань, двічі ставали віце-чемпіонами, ЧУ, а також вибороли бронзу Кубку України 2021 року. Також важкоатлети Львівської області набрали найбільшу кількість очок за рік (6352,5 очок), випередивши усіх суперників з різних областей України. Важкоатлети Донецької області ставали переможцями Кубку України, Чемпіонату України серед молоді та Чемпіонату України серед юнаків 15 років. Також ставали бронзовими призерами Чемпіонату України серед юнаків до 17 років та юніорів.

3. Нами встановлено кількість представників України, які брали участь на міжнародних чемпіонатах серед усіх вікових груп. Варто відзначити більше представництво важкоатлетів з Луганської, Донецької, Харківської, Хмельницької, Запорізької областей та міста Києва, що брали участь у складі збірної команди України на міжнародних стартах різних вікових груп.

4. Установлено результативність змагальної діяльності важкоатлетів за особистими медальними здобутками представників різних областей України та командними місцями важкоатлетів Національної збірної команди України у міжнародних змаганнях 2021 року. Найрезультативнішими змаганнями виявилися: Чемпіонат Європи серед молоді (U-23), серед юніорів (U-20), серед юнаків (U-17) та Чемпіонат світу серед юніорів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з визначенням рейтингу кращих тренерів важкоатлетів-чоловіків України.

Література

1. Алаев П. Т. Актуальные проблемы подготовки сборной команды Украины по тяжелой атлетике к Олимпийским играм 2000 года: [метод. реком.]. / П. Т. Алаев, В. Г. Олешко, В. И. Цимиданов. – К.: Федерация тяжелой атлетики Украины, 2000. – 33 с.
2. Міністерство молоді та спорту України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mms.gov.ua/npasearch?&tags=normativna-baza-fizichnoi-i-kulturi-i-sportu/> (дата звернення: 28.12.2021).
3. Мочернюк В. Українська важка атлетика доби незалежності // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Фізична культура. – Івано-Франківськ, 2010. – Вип. 12. – С. 14–19.
4. Олешко В.Г. Перспективи виступу важкоатлетів України на іграх XXIX Олімпіади / В.Г. Олешко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 5 – С. 95–98.
5. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : [учебник для студ. высших учеб. заведений физ. воспитания и спорта] / В. Н. Платонов. - К. : Олимпийская литература, 2004. – 808 с. – ISBN 966-7133-64-8.
6. Пуцов О.І. Характеристика змагальної діяльності важкоатлетів на початку олімпійського циклу 2001 – 2004 рр. / О.І. Пуцов // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2002. – N 2. – С. 41-46.
7. Спортсмены Украины на Играх XXIX Олимпиады / Акилов М. В., Александров В. Ф., Вдовенко Н. В. и др. // Наука в олимпийском спорте. –2009. – № 1 – С.79–197.
8. Товстоног О. Ф. Динаміка індивідуальних показників спортивного результату важкоатлетів національної збірної команди України – учасників Ігор XXXI Олімпіади / Олександр Товстоног, Марія Розторгуй, Сергій Зубков, Ігор Фостяк // Спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2017. №1 (77). С. 51-57.
9. Товстоног О.Ф. Результативність командних та індивідуальних показників змагальної діяльності важкоатлетів України у 2021 році / Товстоног О.Ф., Розторгуй М.С., Слободянюк В.О., Попович О.І., Горлова Л.М., Бенцак Л.І. // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр. – Київ, 2022. – Вип. 2 (146) 22. – С. 125–131.
10. Федерация тяжелой атлетики Украины [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uwf.net.ua/competition/protocols/> (дата звернення: 05.09.2022).
11. Dynamics of the snatch technique cinematic parameters in qualified female weightlifters during different periods of training macrocycle / Olexandr Tovstonoh, Mariia Roztorhui, Maryan Pityn [et al.] // Journal of Physical Education and Sport. – 2019. – Vol. 19. – P. 514–520.
12. European weightlifting federation [Electronic resource]. – Access mode: <https://result.ewfed.com/> (дата звернення: 10.01.2022).
13. International weightlifting federation [Electronic resource]. – Access mode: <https://iwf.sport/results/results-by-events/> (дата звернення: 09.01.2022).
14. Oleshko V.G., Yang T., Torokhtiy O.P., Putsoff S.O. Competitive Activity of Weightlifters at the XXXII Olympic Games 2020 in Tokyo: Results and Prospects. Health, sport, rehabilitation. 2021 Dec 25;7(4):69-83.

References

1. Alaev P. T. Actual problems of preparation of the national team of Ukraine in weightlifting for the 2000 Olympic Games : [metod. rekom.]. / P. T. Alaev, V. H. Oleshko, V. Y. Tsymydanov. – K.: Federatsiya tiazheloi atletyky Ukrainy, 2000. – 33 s.
2. Ministry of Youth and Sports of Ukraine [elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa: <https://mms.gov.ua/npasearch?&tags=normativna-baza-fizichnoi-i-kulturi-i-sportu/> (data zvernennia: 28.12.2021).
3. Mocherniuk V. Ukrainian weightlifting since independence // Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seria : Fizychna kultura. – Ivano-Frankivsk, 2010. – Vyp. 12. – S. 14–19.
4. Oleshko V.H. Prospects for the performance of Ukrainian weightlifters at the XXIX Olympic Games / V.H. Oleshko // Pedagogika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. – 2008. – № 5 – S. 95–98.
5. Platonov V.N. The system of training athletes in Olympic sports. General theory and its practical applications: [uchebnyk dlia stud. vysshikh ucheb. zavedenyi fiz. vospityania y sporta] / V. N. Platonov. - K. : Olympyiskaia lyteratura, 2004. – 808 s. – ISBN 966-7133-64-8.
6. Putsov O.I. Characteristics of competitive activities of weightlifters at the beginning of the 2001 Olympic cycle – 2004 rr. / O.I. Putsov // Pedagogika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. – 2002. – N 2. – S. 41-46.
7. Athletes of Ukraine at the Games of the XXIX Olympic games / Akylov M. V., Aleksandrov V. F., Vdovenko N. V. y dr. // Nauka v olympyiskom sporte. –2009. – № 1 – С.79–197.
8. Tovstonoh O. F. Dynamics of individual indicators of sports results of weightlifters of the national team of Ukraine - participants of the XXXI Olympic Games / Olexandr Tovstonoh, Mariia Roztorhui, Serhii Zubkov, Ihor Fostiak // Sportyvna nauka Ukrainy: zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kultury ta sportu. – Lviv, 2017. №1 (77). S. 51-57.
9. Tovstonoh O. F Effectiveness of team and individual indicators of competitive activity of Ukrainian weightlifters in 2021 / Olexandr Tovstonoh, Mariia Roztorhui, Victor Slobodyanuk, Olaksandr Popovych, Larysa Gorlova, Liubov Bentsak // Scientific journal of the national ped. M. P. Drahomanov University. Series 15, Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science pr. - Kyiv, 2022. - Issue 2 (146) 22. - pp. 125–131.
10. Ukrainian weightlifting federation [elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa: <https://uwf.net.ua/competition/protocols/> (data zvernennia: 05.08.2022).
11. Tovstonoh, O., Roztorhui, M., Pityn, M., Pasichnyk, V., Melnyk, V., Zahura, F. & Popovych, O. (2019). Dynamics of

the snatch technique cinematic parameters in qualified female weightlifters during different periods of training macrocycle. Journal of Physical Education and Sport, 19, 514–520.

12. European weightlifting federation [Electronic resource]. – Access mode: <https://result.ewfed.com/> (data zvernennia: 10.08.2022).

13. International weightlifting federation [Electronic resource]. – Access mode: <https://iwf.sport/results/results-by-events/> (data zvernennia: 09.08.2022).

14. Oleshko V.G., Yang T., Torokhtiy O.P., Putsoff S.O. (2021). Competitive Activity of Weightlifters at the XXXII Olympic Games 2020 in Tokyo: Results and Prospects. Health, sport, rehabilitation, 25;7(4), 69-83.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.11(157).32

УДК: 796(075)-378:377

Хацяюк О. В.,
магістр, заслужений тренер України,
старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3
Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків
Сивохоп Е. М.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фізичного виховання Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет», м. Ужгород
Волянський В. Г.,
старший викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності
НГУ – начальник фізичної підготовки та спорту
Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ
Нестеров О. С.,
старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя
Десямба М. М.,
викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ
Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ТРЕНЕРІВ З ОДНОБОРСТВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТАКТИЧНИХ СХЕМ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідно до результатів моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів, а також аналізу науково-методичної та довідкової літератури, членами науково-дослідної групи встановлено, що питанням розроблення та апробації педагогічних умов формування готовності тренерів, які спеціалізуються в олімпійських та неолімпійських видах одноборств до застосування тактичних схем в системі багаторічної підготовки одноборців присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку дослідження.

Головною метою дослідження є апробація педагогічних умов формування готовності тренерів зі спортивного та бойового самбо до застосування тактичних схем в системі багаторічної підготовки одноборців. В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні, (кореляційного аналізу, факторного аналізу) тощо.

В результаті емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано педагогічні умови формування готовності тренерів зі спортивного та бойового самбо до застосування тактичних схем в системі багаторічної підготовки одноборців. Отримані результати свідчать про зростання індивідуальної тактичної підготовленості тренерів експериментальної групи, що позитивно вплинуло на результати виступів спортсменів та спортсменок, які спеціалізуються в боротьбі самбо (спортивний та бойовий розділи) на змаганнях різних рангів. Зазначене вище підкреслює високу ефективність запропонованих нами відповідних педагогічних умов.

Результати дослідження впроваджені у систему самоосвіти тренерів, які спеціалізуються в олімпійських та неолімпійських видах одноборств. Окремі результати емпіричного дослідження впроваджені у систему підготовки майбутніх тренерів з одноборств. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають проведення аналітичного огляду техніко-тактичної підготовленості елітних самбісток та самбістів за підсумками «Чемпіонату світу 2022 року».

Ключові слова: багаторічна підготовка, боротьба самбо, бойове самбо, готовність, одноборства, педагогічні умови, професійна діяльність, тактика сутички, технічна підготовленість, тренери

Khatsaiuk Oleksandr, Syvokhop Eduard, Volyansky Volodymyr, Nesterov Oleksiy, Deliamba Mikhaïlo. Results of research and experimental verification of the pedagogical conditions of forming the readiness of coaches specializing in Martial arts for the application of tactical schemes in professional activities. According to the results of the monitoring of specialized Internet resources, as well as the analysis of scientific-methodical and reference literature, the members of the research group established, that the issue of developing and approving pedagogical conditions for training the readiness of trainers who specialize in Olympic and non-Olympic types of Martial arts to the application of tactical schemes in the